

Вяра

14.02 по еретическия, †1 февруари по църковния календар - Предпразненство на Сретение Господне. Свети мъченик Трифон. Света мъченица Перпетуя, светите Сатир, Ревокат, Саторнил, Секунд и св. Фелицитата. Св. преподобни Вендимиан

Предпразненство на Сретение Господне:

Тропарь предпразднства Сретения Господня

глас 1

Небесный лик Небесных Ангел,/ приник на землю,
пришедше зрит яко Младенца,/ носима к храму.
Перворожденна всея твари от Матере Неискусомужных,/ предпразднственную убо с нами поют песнь, радующеся.

Кондак предпразднства Сретения Господня

глас 6

Со Отцем Слово Сый невидимо,/ ныне убо видим есть
плотию:/ неизреченно от Девы родися/ и на руку старчу дается
святителю. Поклонимся Тому/ истинному Богу нашему.

Страдание на свети мъченик Трифон († 250 г.)

*Свети мъченик Трифон. Фрагмент от
стара българска стенопис,
Кремиковци, София*

Свети Трифон се е родил във Фригийската страна, близо до град Апамея. Още от ранна възраст върху него почивала Божията благодат и Господ му дарувал сила на чудотворство, за да Си стъкми похвала не само от устата на този младенец, но и от чудесните му дела. Във Великите Чети-Минеи се разказва много за изцеленията от всякакви болести, извършвани от светия отрок Трифон, и за изгонването на бесове от хората, обръщащи се към него. Ние най-напред ще разкажем за едно от многото негови чудеса, свидетелстващи за голямата Божия благодат, почиваща върху него, а след това и за страданията му за Христовата вяра.

В двеста тридесет и осма година на римския престол се възкачил император Гордиан, който, въпреки че бил идолопоклонник, не преследвал християните. Този цар имал голяма дъщеря на име Гордиана - девица, отличаваща се с ум

и красота, така че много велики и славни князе желаели да я вземат за жена за своите синове. Но тази девица, а заедно с нея и цялото семейство, я постигнало голямо нещастие: по Божие допущение в нея влязъл дяволът, който жестоко я мъчел, хвърляйки я в огън и във вода; водените при болната девица лекари, известни със своята мъдрост, не могли да помогнат. Но ето, обитаващият в девицата нечист дух сам, по Божия заповед, проговорил:

- Никой не може да ме изгони оттук, освен юношата Трифон.

Царят веднага изпратил навсякъде да го търсят. При царя били водени много хора, носещи това име, но нито един от тях не могъл да изгони беса от царската дъщеря. Накрая довели светия юноша, когото намерили във Фригия, в село Кампсада, където пасял гъски край едно езеро - тогава той бил на седемнадесет години. Когато светецът наближил Рим, дяволът, узнавайки за идването му, започнал още по-силно да мъчи девицата и силно завикал:

- Не мога повече да живея тук, защото се приближава Трифон и на третия ден ще дойде тук, не мога повече да търпя.

Като изкрещял така, нечистият дух излязъл от девицата.

На третия ден в града пристигнал свети Трифон и веднага бил доведен в царските палати, където бил приет много любезно от царя, защото в него царят познал юношата, за когото споменавал дяволът, излизайки от девицата. Но за да се убеди по-добре в това, че именно той е изцелил дъщеря му, царят го умолявал да му покаже дявола лично, така че той да може да го види с телесните си очи. Светецът приел молбата на царя и шест дни прекарал в пост и молитва, след което получил свише още по-голяма и силна власт над нечистите духове. На седмия ден, при изгрев слънце, царят дошъл при блажения с целия си синклит, желаейки да види дявола.

Тогава свети Трифон, изпълнен със Светия Дух, и гледайки с духовните си очи към невидимия дух на злобата, му казал:

- На тебе казвам, душе нечисти, в името на моя Господ Иисус Христос, яви се лично пред намиращите се тук, покажи им мерзкия си и безсрамен образ, и им яви своята немощ.

И дяволът на часа застанал пред всички в образа на черно куче, което имало огнени очи и влачело главата си по земята.

Светецът се обърнал към него с въпроса:

- Кой те изпрати тук, демоне, за да влезеш в девицата, и как дръзна да влезеш в създадената по образ Божий, сам бидейки толкова безобразен и немощен и изпълнен с всякаква мерзост?

Дяволът отговорил:

- Аз съм изпратен тук от моя баща - сатаната, началник на всяко зло, пребиваващ в ада, от когото съм получил заповед да мъча тази девица.

Тогава светецът отново го попитал:

- Кой ви е дал власт да посягате на Божието създание?

Демонът, макар и против желанието си, но принуждаван от невидимата Божия сила, трябвало да каже истината.

- Ние нямаме власт над тези - казал той, - които познават Бога и вярват в Неговия Единороден Син - Христос, за Когото Петър и Павел умряха тук - от тези хора ние бягаме със страх и само когато ни бъде допуснато, им причиняваме леки изкушения отвън. А които не вярват в Бога и Божия Син и бидейки послушни на своите похоти, вършат угодни на нас дела - над такива получаваме пълна власт, за да ги мъчим. Угодни на нас дела са: идолопоклонство, хула, прелюбодеяние, чародейство, завист, убийство, гордост; в такива и подобни на

тях дела хората се оплитат като в мрежи, отчуждават се от Бога, своя Създател, самоволно стават наши приятели и заедно с нас получават вечни мъки.

Като чули това, царят и обкръжаващите го били поразени от голям страх и се изпълнили с ужас; и мнозина, оставяйки нечестието, повярвали в Христа; а вярващите още повече се утвърдили във вярата си и прославили Бога.

Царят щедро обдарил светеца и го отпуснал с мир, но светецът раздал всичко, което получил, по пътя на бедните; а сам, като се върнал в отечеството си, се отдал на обичайните си дела, изцелявайки недъгавите и благоугаждайки на Бога със свят и непорочен живот.

След Гордиан римския престол заел Филип, който царувал кратко, бидейки убит от своите войници; а след него се възцарил свирепият Деций, който повдигнал жестоко гонение срещу християните; по време на това гонение били убити безбройно множество християни, при което много от боязливите, страхувайки се от ужасните мъки, се отрекли от Христа и се склонили към идолопоклонство. Този цар издал заповед на своите епарси и игемони навсякъде да преследват християните и да ги убиват безпощадно. На изток по това време бил епарх някой си Акилин; на него било донесено, че Трифон изповядва Христовата вяра и обхождайки различни страни, лекува болните като много опитен лекар, и в същото време учи всички да вярват в Христа и с това прелъстява мнозина; че не слуша царските заповеди и се надсмива над всички богове. Веднага били изпратени войници да го търсят и скоро го намерили: защото не може да се укрие светилник, горящ от ревност по Бога и светец с вяра и добри дела. Но и сам светецът, като узнал, че го търсят, не бягал в пустинята и не се криел по планини и земни пропасти, но въоръжил се с молитвата и кръстното знамение, смело излязъл при

търсещите го, сам се предал в ръцете им и с радост се отправил към епарха Акилин, който по това време се намирал в Никея. Когато Акилин, заобиколен от оръженосци, началници, слуги и множество народ, седнал в съда, Помпиан, скринарий с висок чин, му казал:

- Ето, юношата от град Апамея, изпратен при твое величество, предстои пред светлия съд на твоята власт.

Акилин казал:

- Предстоящият нека ни каже своето име, отечество и коя е богинята на съдбата му.

Светецът отговорил:

- Името ми е Трифон, отечеството ми - село Кампсада, близо до град Апамея, богиня на съдбата или фортуна, както вие казвате, не признаваме, защото вярваме, че всичко става по Божия промисъл и Неговата неизказана премъдрост, а не от фортуна, и не зависи нито от движението на звездите, нито от случая, както вярвате вие. В живота си се ръководя от своята свободна воля, служейки единствено на Христа. Христос е моята вяра, Христос е моята похвала и венец на моята слава.

На това епархът казал:

- Вероятно ти и до ден-днешен не си чул за царската заповед, според която всеки, който нарича себе си християнин и не се покланя на боговете, трябва да умре от жестока смърт; и така, вразуми се и остави своята лъжлива вяра, за да не бъдеш хвърлен в огъня.

Но светецът възкликнал:

- О, ако мога да се удостоя чрез огън и всякакви мъки да приема смърт за името на Иисуса Христа, моя Господ и Бог!

Епархът продължил:

- Трифоне, съветвам те да принесеш жертва на боговете, защото виждам, че ти, макар и да си млад по тяло, имаш съвършен разум и не желая да умреш със зла смърт!

- Ще имам съвършен разум - отговорил светецът, - когато принеса на моя Бог съвършено изповядване, и ако запазя неизменна, като многоценно съкровище, благочестивата вяра в Него, и стана жертва за Този, Който Сам принесе Себе Си в жертва заради мене.

Тогава епархът, заплашвайки, с гняв изкрещял:

- Ще предам тялото ти на огън, а душата ти ще укротя с най-жестоки наказания.

- Ти ме заплашваш с огън, който угасва - отговорил Трифон, - след който остава само пепел, а аз вас, невярващите, заплашвам с вечния огън, който не угасва; остави своята суетна вяра и познай истинния Бог, за да не се разкаеш после, когато слезеш във вечния огън.

Но Акилин, пламнал от още по-силен гняв, заповядал да бият светеца, като го закачил на дърво. Като чул тази заповед, свети Трифон веднага сам съблякъл дрехите си и с радост предал тялото си на палачите за изтезания. Те го окачили на дърво с вързани назад ръце и жестоко го изтезавали в продължение на три часа. Но светецът мъжествено търпял мъченията, без да издаде нито глас, нито стон през цялото време, докато го биели. Когато свършили изтезанията, Акилин отново се обърнал към него с увещание:

- Опомни се, Трифоне, остави своето безумие, обещавай да се поклониш на боговете, защото никой от нежелаещите да се подчинят на царската заповед няма да избегне ужасната смърт.

Светецът дръзновено отговорил:

- И аз ти казвам, че никой, отричащ се от Небесния Цар Христос, няма да наследи вечния живот, но ще бъде хвърлен във вечния огън, който никога не угасва.

На това епархът казал:

- Няма друг небесен цар, освен Зевс, син на Сатурн, той е баща на боговете и хората, и ако някой не му се покланя, такъв не може да остане между живите; поклони му се и ти, ако искаш да се наслаждаваш на сладостта на този живот.

Тогава светецът, желаейки да просвети езичника със светлината на истината и да изобличи цялата мерзост на езичеството, казал на Акилин:

- Нека бъдат подобни на твоя бог Зевс всички, които му се покланят и се надяват на него; а за него се разказва, че той бил първият пребеззаконен влѣхва и пагубен чародей, баща на всяко нечестие и безбожие, след чиято смърт хората, желаещи да подражават на злите му дела, му направили златни и сребърни идоли, наричайки го бог; направили това, за да имат оправдание за самите себе си в своята нечистота и беззаконие и за да не ги укорява никой в срамните им дела, защото и техният бог бил такъв; по подобен начин и други мерзки и всезлюбни хора били обявени за богове от своите подражатели; а вие, вярвайки на тези древни нечестиви предания и лъжливи басни, се покланяте на бездушни и неми идоли, забравяйки за живия Бог, Който е утвърдил небето, основал е земята над водите и е сътворил въздуха; Бог, създал всяка твар и дал видим образ, е поставил за господар над всичко човека, създаден след това; но човекът, поради дяволска завист, прелъстен от лукавата змия, паднал в безчислени бедствия; тогава Бог-Слово, като се смилил над него, по Своя воля, Сам благоволил да се въплъти, и се явил в човешко подобие, умрял

на кръста, бил погребан, в третия ден възкръснал, възнесъл се на небесата и седи отдясно на Бога-Отца, докато не Го познае всяко създание; тогава Той отново ще дойде със сила и слава велика, и ще въздаде на всеки според делата му. Той е Бог на боговете и Цар на царете, и Съдия на живи и мъртви; а почитаните от вас богове ще послужат за храна на вечния огън заедно с всички, които им се покланят.

След това епархът Акилин, подготвяйки се да отиде на лов, наредил да вземат и свети Трифон, като заповядал да го завържат за коня и да го водят с него. Наложило се светецът да понесе още по-големи мъчения: пръстите на краката му се откъсвали, защото при силния студ нозете му били боси, а конят ги настъпвал и тъпчел с краката си - и стъпалата му се пропукали, но мъченикът, устремил погледа си към Бога, и пламтейки от любов към Него, не смятал тези мъчения за нищо и пеел думите на Давид: "Утвърди крачките ми по Твоите пътища, да се не поклатят стъпките ми", и други: "Утвърди стъпките ми (Господи) в Твоето слово и не давай да ме обладае никакво беззаконие", повтаряйки заедно с това и думите на светия първомъченик архидякон Стефан:

- Господи, не зачитай им тоя грях.

Като се върнал от лов, епархът извикал при себе си мъченика и му казал:

- Сега, нещастни, не си ли намислил благоразумно да принесеш жертва на боговете, или оставаш в предишното си безумие?

Светецът отговорил:

- Ти сам си заслепен от дявола и преизпълнен с безумие и невежество, защото не можеш да познаеш Създателя на всичко и да Му се поклониш; а аз оставам премъдър, не

отстъпвайки от спасяващата ме истина.

Епархът заповядал да отведат светеца в тъмница; а сам отишъл в близките предели на страната, оставайки там известно време. След завръщането си в Никея епархът се явил в съдилището, отново го извикал и му казал:

- Продължителното пребиваване във вериги не те ли научи да се подчиняваш на царската заповед и да се обърнеш към боговете?

- Мой Бог и Господ е Иисус Христос - отговорил светецът, - на Когото служа с чист ум, Който ме е поучил и утвърдил, за да мога неизменно и непоколебимо да запазя вярата в Него: затова на Него, Единия истинен Цар и Бог, се подчинявам и към Него прибягвам, а твоята царска гордост презирам и от почитаните от вас богове се отвращавам.

Епархът силно се озлобил и закрещял на слугите:

- Забийте остри гвоздеи в нозете му, водете го из града и го бийте.

Слугите веднага изпълнили заповедта на мъчителя. Започнали да водят, или по-точно, да го влачат из града, подлагайки го на изтезания, и той понасял ужасни страдания както от забитите в нозете му гвоздеи, така и от силния студ, поради суровата зима. Но великият страдалец, имайки пред духовните си очи Христа и гледайки към бъдещата награда, понасял всичко с велико търпение и радост; а когато отново бил доведен при епарха, мъчителят, удивлявайки се на търпението му, с голяма досада казал:

- Докога, Трифоне, ще бъдеш нечувствителен към мъките и кога ще почувстваш цялата ужасна болка на мъченията?

Светецът отговорил:

- Кога и ти ще познаеш Христовата сила, пребиваваща в мене; кога ще престанеш, окаяни, да изкушаваш Светия Дух?

Тогава, пламнал от още по-силна злоба, мъчителят заповядал отново да го окачат на дърво и безпощадно да го бият с желязо, а хълбоците му да обгарят със свещи. Слугите изпълнили това с голямо старание; но внезапно небесна светлина озарила светеца и над главата му се спуснал прекрасен венец от небето; поразени от това видение, мъчителите от страх паднали на земята. А свети Трифон, като почувствал в себе си дошлата свише помощ, се изпълнил с радост и веселие и молейки се, казвал:

- Благодаря Ти, Господи, задето не си ме оставил без помощ в ръцете на моите врагове, но си ме защитил в деня на битката и си ми дал спасение, и Твоята ръка ме е поддържала. И сега Ти се моля, Господи, не ме оставяй, като ме утвърждаваш и защитаваш, и ме удостой безпрепятствено да завърша този подвиг, за да се удостоя да получа венеца на правдата с всички, възлюбил Твоего свято име, защото Ти единствен си препрославен во веки. Амин.

След това мъчителят, като заповядал да развържат светеца и го повикал при себе си, започнал с ласкателство да го утешава, казвайки:

- Трифоне, принеси жертва на великия Зевс и се поклони на царския образ и ще те пусна.

Но светият с усмивка му отговорил:

- Ако самия цар съм презрял и съм пренебрегнал нечестивите му заповеди, нима ще се поклоня на неговия бездушен образ? Това няма да бъде. За Зевс и за другите лъжливи богове питай своите мъдреци какви басни се съчиняват за прикриване на гнусните им дела, като прилагат

имената им към други неща, наричайки небето - Зевс, въздуха - Хера, земята - Церера, морето - Посейдон, слънцето - Аполон, луната - Диана. Тези баснотворци са нарекли с имената на вашите богове и различни безнравствени обичаи и човешки страсти, като са измислили бога на гнева и войната - Марс, а блудната страст са нарекли Венера. И ето, вие, оставили Бога, Създателя на всичко, безумно сте изпълнили цялата вселена с идоли и сте предпочели творението пред Твореца: и не само сами, бидейки лишени от здрав разум и отклонили се от пътя на истината, стремглаво падате в душегубна пропаст, но и нас се стремите да увлечете в нея, за да ни направите участници във вашата погибел, но, вие, ласкатели, няма да имате никакъв успех! Защото никога няма да успеете да отклоните от истинния път и да склоните към вашите идоли нас, надяващите се на истинния и жив Бог.

Като изслушал тези думи, Акилин се удивил на дръзновението на светеца и, разгневен, заповядал да го бият най-немилостиво; войниците го изтезавали в продължение на много часове по най-жесток начин.

Накрая мъчителят, като видял, че не може да го разколебае и да го отклони от Христа, произнесъл следната окончателна присъда:

- Трифон Апамейски, противящ се на царската заповед, и след много и различни мъки не пожелал да принесе жертва на боговете, трябва да бъде наказан с отсичане на главата.

И войниците веднага извели мъченика извън града на мястото на посичането. Свети Трифон застанал с лице на изток и се обърнал към Бога с такава молитва:

- Господи Боже, Царю на царете, най-свят от всички светии! Благодаря Ти, задето си ме удостоил да завърша този подвиг безпрепятствено. И сега Ти се моля: не допускай да се докосне

до мене ръката на лукавия невидим враг, за да не ме отведе в бездната на погибелта, но ме въведи в Твоите възлюбени селения, заедно с Твоите свети ангели, и ме направи наследник на Твоето многожелано царство; приеми в мир душата ми, и чуй от висотата на Твоята святост всички, които ще споменават името на Твоя раб и в моя памет ще Ти принасят свети жертви; милостно погледни към тях от Твоето свято жилище, подавайки им богати и нетленни дарования, защото Ти единствен си благ и щедър Подател във вечни векове.

Така се молел светецът. И още преди войниците да успеят да отсекаат главата му, Господ взел душата му; а честното тяло на светеца останало мъртво на земята. Намиращите се в Никея християни го обвили в чисти плащаници и го помазали с аромати, възнамерявайки да го погребат при себе си за защита на своя град. Но светецът им се явил във видение и им заповядал да пренесат мощите му в село Кампсада, неговото родно място - и тази заповед била изпълнена.

Така свети Трифон, от ранна възраст посветен на Бога, привел множество хора към Христа и изцелил мнозина от болестите им, след големи мъчения, които претърпял за истината, бил увенчан с нетленен венец от Отца и Сина и Светия Дух, Единия Бог в Троица, на Когото подобава слава во веки. Амин.

Тропарь мученика Трифона

глас 4

Мученик Твой, Господи, Трифон,/ во страдании своем венец прият нетленный от Тебе, Бога нашего,/ имеяй бо крепость Твою,/ мучителей низложи,/ сокруши и демонов немощныя дерзости. Того молитвами// спаси души наша.

Кондак мученика Трифона

глас 8

Тройческою твердостью/ многобожие разрушил еси от
конец, всеславне,/ честен во Христе быв, и, победив мучители
во Христе Спасителе,/ венец приял еси мученичества твоего/ и
дарования Божественных исцелений,// яко непобедим.

**В памет на света мъченица Перпетуя и с
нея на светите юноши Сатир, Ревокат,
Саторнил, Секунд и на светата жена
Фелицитата († 202-203 гг.)**

Света Перпетуя произхождала от знатен род и живеела в град Картаген. Тя приела свето кръщение тайно от своя баща езичник и въпреки молбите, сълзите и увещанията му, оставала непоколебима в истинната вяра. На двадесет и две години от рождението си тя овдовяла, имайки на ръцете си кърмаче, което гледала сама. Брат ѝ Сатир, слугинята ѝ Фелицитата и юношите: Ревокат (слуга), Саторнил и Секунд (от благородно звание) също се готвели да приемат свето Кръщение. Те, заедно с Перпетуя, били хванати от езическите съдии и затворени в тясна тъмница. Бащата на света Перпетуя дошъл тук и се стремил да разколебае твърдостта на вярата ѝ, събуждайки у нея любов към малкото ѝ дете; но любовта ѝ към Христа била по-силна от всяка земна привързаност.

Преди страданието си света Перпетуя се удостоила със следното видение, което сама описала, намирайки се в

тъмницата.

- Видях - разказва света Перпетуя - златна стълба, извънредно висока, която стигаше от земята до небето; тя беше толкова тясна, че по нея едва можеше да се изкачи един човек; от двете ѝ страни бяха забити остри мечове, ножове, копия, кинжали, гвоздеи, куки, и други подобни предмети. В долния край на стълбата имаше страшен змей, готов да се нахвърли върху тези, които се опитваха да се изкачат. Без да обръща внимание на змея, Сатир без страх пръв се изкачи по стълбата. Като стигна благополучно до последното стъпало, той се обърна към мене с думите:

- Перпетуя! Чакам те, но се пази да не те погълне змеят.

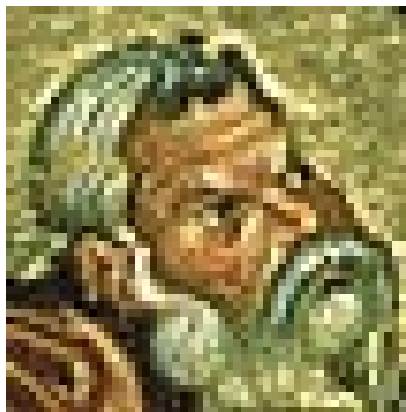
- Аз не се боя от него - отговорила му Перпетуя.

И тя веднага се решила в името на нашия Господ Иисус Христос да се изкачи по стълбата. Когато се приближила към стълбата, като първо стъпало тя настъпила главата на змията. И когато се изкачила на върха на стълбата, видяла прекрасни райски селения и в тях множество обитатели. Когато света Перпетуя разказала за това видение на своите сподвижници, всички те го разбрали като предсказание за своя страдалчески подвиг. Оттогава те изцяло се отрекли от земните привързаности и съсредоточили всичките си мисли върху вечността.

След много страдания в тъмницата, накрая осъдили светите мъченици на смърт. Юношите хвърлили на дивите зверове в цирка, а срещу светите жени Перпетуя и Фелицитата пуснали бясна крава, за да ги убие с рогата си. Но зверовете не разкъсали светите мъченици, поради което те били посечени с мечове и ножове. Когато убивали света Перпетуя, ръката на палача не могла да попадне в гърлото ѝ; тогава тя сама доближила меча му до шията си, и така мъжествено загинала

за Христа.

В памет на преподобния Вендимиан, пустинник Витинийски († ок. 512 г.)

Преподобният Вендимиан, родом от Мизия, в младостта си дошъл при преподобни Авксентий в основаната от него обител на планината Оксия, близо до Халкидон. Като го приел, Авксентий живял малко. След смъртта му Вендимиан си направил килия малко по-надолу от неговата, но като преживял в нея пет години, искал да я напусне поради трудността на мястото. Господ Иисус Христос му се явил и го укрепил, и той преживял тук още 37 години, вършейки чудеса през живота си. Преподобни Вендимиан починал около 512 г.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}